

rib. Ko sem se skopal, sem se podal k občinskemu predstojniku, ki mi je dal čoln do Prome, kjer sem natetel že na angleškega komisarja. Z nestrpnostjo smo čakali na poročila o Hooku. Vreme je postajalo vedno slabše. Čulo se je sicer, da so našli domačini tovariša, vendar uradno ta vest ni potrjena.»

*

Cesar - puščavnik.

Minulo je 125 let, odkar je umrl na legarju v Tagarogu v južni Rusiji car Aleksander I. Pokopali so ga, pa že na dan pogreba je bilo slišati, da niso izročili večnemu počitku v šentpeterski cerkvi na praznik sv. Pavla carjevo truplo, ker je ta še živ in popolnoma zdrav. V naslednjih letih so ga domnevali sedaj tukaj, pa zopet tamkaj. Večina je bila prepričana, da so ga videli v Rusiji kot potujočega meniha. Le nekateri so trdili, da se je preselil na Angleško. Eden od njegovih življenjepiscev trdi z vso resnostjo, da je preživel car Aleksander svoj prvotni pogreb za dobrih 40 let. V poznejših letih se je širilo mnenje, da ne more biti puščavnik Kusmich nikdo drugi nego za mrtvega proglašeni car. Ta-le zadnja domneva je v zadnjem času najbrž dokazana. Ko je pustila sovjetska vlada odpreti carsko grobnico, da bi našla dragocenosti, so našli v Aleksandrovi grobu na krsto iz svinca, a nobenega dragulja — da, niti kacega preostanka kosti niso našli.

Po tem odkritju poskuša knez Vladimir Bariatinsky dokazati, da je car z imenovanim puščavnikom ista oseba. Kot glavni vzrok za to trditev navaja dejstvo, da je Aleksander I. sam izjavil večkrat, da se bo odrekel prestolu. Veliki kneginji Aleksandri je zatrdil: Odločil sem se, da se odrečem prestolu. Evropa potrebuje mlade vladarje, ki so pri polni delavni moči. Nisem več to, kar sem bil, lepega dne bo moja dolžnost, napraviti prostor močnejšemu možu.»

Knez Bariatinsky navaja dalje, da si uporekajo v izjavah oni zdravniki, ki so zdravili carja v Taganrogu. Eden od njih ni hotel podpisati carjevega mrtvaškega lista. Osem dni pred carjevo smrtjo konča caričin dnevnik, v katerega je celo beležila, tedaj, ko je bila sama hudo bolna. Še bolj čudno se glasijo pisma dvornih uslužbencev, v katerih namigavajo na nekaj, o čemur morajo strogo molčati. Danes so mnenja, da je porabil car za skrivnostno izginutje kak drug samotni kraj in nikakor ne carske prestolice Petrograd.

Carica, zdravnik, eden od najboljših prijateljev in sluga so bili vpeljeni v to skrivnost, vendar je ni omenil poslej nobeden, vsaj jasno ne. Pisma carice na mater so prepletana z namigavanji na skrivnostne dogodke na dvoru.

V krsto so položili mesto carja truplo vojaka od polka Semenovsky, ki je umrl dan poprej v Taganrogu, ki je bil carju zelo podoben. Ko je ležalo truplo v krsti, so jo prepeljali v glavno mesto. Proti dotodajnim navadam niso položili umrlega javno na mrtvaški oder. Pokropilo je mrliča le nekaj

višjih uradnikov, ki so se vsi čudili, da se je car tako spremenil po smrti.

Enajst let po pokopu carja se je pojavil puščavnik Fedor Kusmich. Zgledal je kakor kak potepuh, obnašal se je pa tako dostojanstveno, da so ga osumili prevare in zaprli. Na vprašanje, kaj da je in s čim se peča, je odgovoril, da se le potepa okrog. Oblast ga je obsodila na 20 udarcev in na prognanstvo v Sibirijo. Vest o čudnem potepuhu je prodrla tudi v Petrograd, odkoder so poslali za njim brzosele, ki bi naj celo zadevo pojasnili. S Kusmichom kot prognancem so postopali z vso obzirnostjo. Škof iz Irkutska je padel pred njega na kolena. Nek prejšnji vojak in še tri osebe so prepoznale carja in se onesvestile, ker so bile prepričane, da gledajo prikazen.

Od časa do časa so prihajali k puščavniku odposlanci s carskega dvora, ki so imeli pri njem tajne seje. Mnogo drugih obiskovalcev, ki so se zlagali pri njem, je videlo nakupičenih cele kupe listin. Ker so začeli k njemu vreti kmetje, se je preselil samotar v drug kraj, kjer ni bil poznan.

Ko se je že postaral, je pripovedoval o nekdanjem življenju sifaja. Simeon Chromow, trgovec v Tomsku, je vzljubil starca, postavil mu je kočjo in ga povabil, naj prebiva tamkaj do smrti. Chromow poroča, da je nekoč hrskal po mizi puščavnika, ko ta ni bil navzoč in je naletel na pergament in to je bil poročni list carja Aleksandra I. Trgovec je začel okrog pripovedovati, kdo bi naj bil njegov puščavnik. Dne 20. januarja 1846 je umrl Fedor Kusmich v svoji kočji pri sibirskem mestu Tomsk. Na smrtni postelji je baje priznal, da je car Aleksander I. Nad njegovim grobom so pozidali kapelo, ki je postala kmalu obiskana božja pot.

*

Otok mrtvih.

V Laplandiji med orjaškima gorama Kalsepakes in Aurivares, nekaj dni hoda od Torneträsk, se razprostira majhno gorsko jezero z imenom Rautasjärvi. V poletnih nočeh je to jezero prava divjota. Krog in krog je obdano od visokih gora z večnim snegom po vrhovih. Ob pobočjih gorovja rastejo male vrbe in mecesni, krog jezera poganja zeleno ločje. Razprostirajo se tod močvirja. Smrtna tišina odeva celo pokrajino.

Redkokdaj je slišati kak glas in še to navadno živalskega, ki prekine za nekaj trenutkov smrtni molk; krika žival, nad katero se je spustil orel, da bi jo dvignil v višine. V vzhodnem delu jezera je otok Jamukušulo, pokopališče samote. Je to majhen griček, ki je pokrit s kamenjem ter travo. Več križev spominja na umrljivost vsega posvetnega. Jamukušulo je prastari mrtodvor severnih Laplandcev, ki prinašajo semkaj od daleč svoje mrliča, da bi jih položili k počitku. Kar pomnijo ljudje, služi otok za pokopališče. Celo pozimi se ne ustrašijo Laplandci težavne poti, da prinašajo svoje umrle na otok.

Dolgo časa je bil laplandski mrtvo-

dvor skrivnost. Še le pred kratkem so odkrili to znamenitost in danes jo obiskuje iz radovednosti bogznaj koliko potnikov.

Sedaj je znano, da pokopavajo Laplandci mrtve le začasno. Pozneje jih izkopljejo ter zagrebejo na mesto, ki ostane vedno prikrito.

Jezero Rautasjärvi je najlažje doseči v čolnu od železniške postaje Rensjön. Pot pelje po šumečih gorskih rekah in je precej opasna. Potovanje peš po teh krajih ni lahko, ker peljejo peš steze preko gorskih grebenov ter prepadov, skozi gozde in močvirja. Najlepše je, ako se kdo pripelje na jezero v svetli poletni noči. Nahaja se tukaj v krasni pokrajini laplandskih gorskih vrelcev in je mogoče občudovati jezero, ki se skriva med gorskimi orjaki. En dan hoda proti jugu je laplandsko taborišče. Tukaj so trgovine, v katerih ponujajo na prodaj Laplandci izdelke svoje narodne umetnosti. Ne daleč od tabora je starodavni prostor za daritve, kjer so našli marsikaj iz prastarih časov kakor: kamenite nože, pušice itd.

*

Bičarji.

Vsako leto obiskujejo potniki na razkošno opremljenih ladjah Južno morje, kjer občudujejo čarodejstva še nedotaknjenega sveta. Teh čarobnosti otočja med Nizozemsko Indijo in Havai otočjem ne spozna in ne vidi potnik, ki zapusti parnik le za malo časa, ampak le oni, ki se tamkaj nekoliko pomudi. K mnogim drugim znamenitostim na Filipinskih otokih spadajo tudi običaji Inov ter Leytov, ki prebivajo južno od otoka Luzon.

Pri omenjenih plemenih se je ohranilo do danes običaj bičanja. Njih zgodovino lahko zasledujemo nazaj v 8. stoletje in izvemo, da so bili nekaj časa mohamedanci. Ko so se prikazali na Filipinih Indijci, je obrnilo prebivalstvo hrbet mohamedanski veri. Ko so osvojili leta 1591 Španci otočje, so razširili tamkaj krščanstvo z ognjem ter mečem. Tekom stoletij se je razvila tukaj vera, ki je privzela iz naštetih veroizpovedi od vsake nekaj.

Sveti dan je petek. Zgodaj zjutraj se zberejo verniki. Onim, ki veljajo za nečiste in za od hudega duha obsedene, pokrijejo obraze s takozvanimi hudčevimi maskami. Slovesnost se vrši ob morski obali. Ob takih prilikah je čuti razbijanje po bobnih, katerega spremlja človeško kričanje in divja godba. Grešnike privežejo na drevesa tako, da morajo gledati v sonce in da skoro omedlijo od prestanega privezanja. Nato jih odvežejo, da si nekoliko opomorejo, jih zopet privežejo in sedaj jih pričnejo duhovniki obdelovati z udarci, da bi izgnali iz njih hudobnega duha. Molče morajo prenašati grešniki to neusmiljeno bičanje. Ako obnemorejo pod udarci, počakajo, da se jim vrne zavest ali jim dovolijo, da se smejo okopati v morju. Slana voda ni za razmesarjeno truplo nikako okrepčilo. Po stopnji grešnosti že bičane ponovno bičajo s kakim novim orodjem, ali jih pustijo zvezane nekaj časa ob rohu

gozda. Kolikokrat se zgodi pri bičanju, da doleti grešnika smrt, predno je očiščen.

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespaj, utrujenosti, pobitosti, tesnobe in imamo v naravnih »Franz Josefovih« grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo. Sloviti zdravnik priznava, da učinkuje »Franz Josefova« voda sigurno tudi pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Gospodarska obvestila.

Rodovniško društvo Nedelica, p. Turnišče za gojo in mlečno kontrolo simodolskega goveda, kot prva in najstarejša organizacija za pospeševanje omenjene pasme v Dravski banovini, priredi dne 18. septembra tega leta v Nedelici (Prekmurje) razstavo za svojo v rodovnik vpisano živino in njih zarod, na katero že sedaj vladno vabi cenjeno občinstvo.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Vsled ukrepa kraljevske banske uprave v Ljubljani naj prevzamejo upravo okrajne hranilnice pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, ker je okrajna samouprava ukinjena, vse občine sodnega okraja Sv. Lenart. V ta namen so bili občinski zastopi pozvani, naj pošljejo sreskemu načelnstvu v Mariboru levi breg v pozivu navedene izjave, opremljene s potrebnimi prilogi in naj naznanijo le temu enega predstavnika, ki bo zastopal občino pri ustanovitvi pripravi. Občine, katere bi to opustile, bi bile izključene iz sodelovanja, pozneje pa tudi izključene od dobrot, katere jim nudi denarni zavod. Neobhodno potrebno je, da se vse občine lenartskega okraja brez izjeme, osobito tudi občine prejšnjega cmureškega sodnega okraja, takoj in nemudoma odzovejo pozivu sreskega načelnstva. Ako so pa katere občine že odgovorile negativno, naj čim prej to popravijo in store pritrdilne sklepe, pa te odpošljejo sreskemu načelnstvu. Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. goricah naj ostane ustanova občin okraja. Nevarnost izgube je izključena, ko bodo imele upravo v rokah občine in to pod nadzorstvom državnega komisarja. Hranilnica stoji na trdnih nogah. Denar, katerega je imela hranilnica naloženega na Češkem, je že v Jugoslaviji, vojna posojila se bodo odpisala, in preostala bo še večmilijonska svota na razpolago občinam, ki bodo hranilnico prevzele. Zato nikake bojazni, nikakega oklevanja! — Ugodite, zamudne občine, pozivu sreskega načelnstva ter mu odpošljite nemudoma zahtevane spise.

Iz zapadne Švice nam poroča prijatelj: V zadnjem času smo deležni obilnega dežja, tako da se je žetev morala odložiti do 26. julija. Seveda tu ne žanjejo s srpi, ampak vse s stroji, ki žito obenem tudi že zvežejo. Ker smo imeli dvakratno točo, je žito bolj slabo, pa kmetje ne trpijo skoraj nobene škode, ker imajo vse poljske pridelke zavarovane proti vremenskim nezgodam. Zanimivo je to, da vplača 40 odstotkov zavarovalne premije država in le ostalih 60 odstotkov kmet sam. Velika ugodnost, kaj ne? Zelo so tudi prizadeji vinogradi, ponekod je celo 80 odstotkov uničeno. Zdaj je še pa hudo nastopila peronospora in oidij. Skropili smo dosedaj že osemkrat, a v sosedni vasi Satigny že celo desetkrat. Galica je tu seveda dosti cenejša.

O šmarnici. Kmet od Sv. Andraža v Slov. goricah nam piše: V 17. števil-

ki »Slov. Gospodarja« je bil objavljen davek na šmarnico, v 23. številki pa je bilo poročilo o vinarskem kongresu v Ljutomeru, na katerem je bila sprejeta resolucija, da naj se davek na šmarnico poveča. K tej resoluciji bi imeli mi mali posestniki pripomniti tole: Sadja skoraj letos ne bo nič ali pa malo. Kje naj vzamemo pijačo? Davek naj bi se naložil tistim bogatim vinogradnikom, ki drago prodajajo vino, pa ne šmarnicnim, ker šmarnica sama po sebi tako nič ne velja, ker je nikdo ne kupi in če jo kupi, pa za malenkostne pare. Mi mali in srednji posestniki pritrdimo dopisniku iz Kalobja in objavi iz Slovenskih goric, da se šmarnica, potrebna za domačo rabo sploh ne bi obdačila. Prosimo bansko upravo, da upošteva naše želje in prošnje v prid malih posestnikov, ki boljših trti ne morejo gojiti vsled lege in še slabših gospodarskih razmer. Pijačo pa rabimo, ker sadnega drevja je malo in še tisto je pomrznilo, da ga bomo morali podreti.

Kmetijsko gospodinjstvo šola Kmetijske družbe v Ljubljani. S 1. oktobrom se otvori 29. tečaj gospodinjstva šole, ki bo trajal 11 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Poljanah v Ljubljani. Teoretični del obsega verouk, vzgojeslovje, računstvo, knjigovodstvo in kmetijsko gospodarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, živinorejo in živinozdravstvo, poljedelstvo in kmetijsko kemijo. Praktično se vežbajo v kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), krojnem risanju, pranju, likanju, v mlekarstvu in sirarstvu, v vrtnarstvu itd. Gojenke se vadijo tudi v ravnanju z bolniki in bolno živino. Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 450 Din, za pruk za 100 Din. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo: 1. dovršiti 16. leto; 2. predložiti zadnje šolsko izpričevalo; 3. predložiti zdravniško izpričevalo, da so zdrave; 4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosedanji glavni poklic; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogi opremljene, lastno-ročno pisane, nekolikovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo vsaj do 15. avgusta tega leta Kmetijski družbi v Ljubljani. Pri sprejemu deklet v gospodinjstvo šolo se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin.

Tečaji za kopunjenje. Perutninski odsek Kmetijske družbe v Ljubljani priredi dne 14. avgusta, 20. septembra in 18. oktobra tega leta od 14 do 18. ure tečaje za kopunjenje perutnine po svetovnoznani metodi P. Collignon v valilni centrali tega odseka, Linhartova ulica št. 9. Tečaj bo vodil predsednik odseka g. J. Seher. Udeležbo na tečaju je prijaviti po dopisnici pet dni

pred začetkom. Za kritje stroškov prispeva vsak udeleženec.

Predavanje o kužnih boleznih pri perutnini. Perutninski odsek Kmetijske družbe v Ljubljani opozarja vse perutninarje, zlasti pa svoje člane, da bo predaval g. vet. Kocjan v ljubljanskem radiu dne 15. avgusta ob pol 16. uri in v nedeljo, dne 17. avgusta ob 10. uri 20 minut o kužnih boleznih pri perutnini (koleri, tifusu, beli griži in difteriji).

Poročilo o stanju hmelja. Kljub ponovnim padavinam se je pri stanovitni vročini — posebno na prodnati zemlji — pojavil solnčni palež, ki neljubo ovira izkobjuljenje rastline. To oviro pospešuje še nizka nočna temperatura. Pri vsem tem pa se bo obiranje hmelja letos vendar pričelo nekaj dni poprej, kakor navadno. Z ozirom na zmanjšani hektarski donos in upoštevanje skrčenje s hmeljem zasajene ploskve, se že lahko danes trdi, da bo letošnja množina pridelka približno polovico manjša od lanske.

*

Trošarina na vino.

»Službene Novine« v Beogradu so 24. julija objavile pravilnik finančnega ministrstva o uveljavljanju in izvajanju zakona o državnih trošarinah. Kar se tiče državne trošarine na vino, znaša ista 1 dinar od 1 litra. Za vino se smatra samo vino iz grozdja, ki je prevrelo. Od vinskega mošta se ne plača trošarina, dokler ne zavre in sicer najdalje do 20. novembra. Vse vino, ki vsebuje več kakor 18 odstotkov alkohola, se smatra za špirit in se tudi tako zanj plačuje trošarina.

Vinogradniki ne plačujejo državne trošarine za tista vina, ki jih porabijo za hišno potrebo. Pod hišno potrebo se razume tisto vino, ki ga uporabi vinogradnik doma, ne da bi za to vino prejel kako plačilo, kakor tudi tisto, ki ga vinogradnik zavžije pri obdelovanju posestva. Če vinogradnik ne stanuje na področju tiste občine, v kateri se nahaja njegov vinograd, potem mu finančna direkcija na prošnjo lahko dovoli prenos vina iz vinograda za hišno uporabo največ do 100 litrov.

Trošarina na vino se plača v trenutku, ko ga vinogradnik, odnosno producent izroči v promet. Trošarino plača kupec, prodajalec pa je dolžan, da prodajo takoj prijavi oddelku finančne kontrole. Klet vinogradnika se smatra za skladišče, vendar pa se sme v tej kleti spravljati samo doma, v lastnem vinogradu pridelano vino. — Pravilnik določa tudi izvozne premije za vino. Premija iznaša 100 Din za vsakih izvoženih 100 litrov. Izvoz je prijaviti finančni kontroli in obenem predložiti prošnjo za izplačilo izvozne premije.

Karl May, Po divjem Kurdistanu 3. zvezek — izšel. V groznih obrisih nam slika ta zvezek krvno osvetlo med Kurdi. — Naroča se v Tiskarni sv. Cirila, Maribor. Cena 13 Din.

Idealno pranje je mogoče samo z dobrim milom, zato gospe, perite samo s pravim terpentinovim milom Gazela.